

اقتصاد مقاومتی از حرف تا عمل: بررسی مولفه های اقتصاد مقاومتی و راهکارهای اجرای آن با تکیه بر بیانات ارزشمند مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) و تعالیم الهی قرآن کریم

راحله بیرانوند^۱

^۱ دانشکده تحصیلات تکمیلی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ملایر، همدان، ایران

نویسنده مسئول:

راحله بیرانوند

چکیده

جمهوری اسلامی ایران طی سالهای اخیر و با شدت یافتن تحریمهای یک جانبه و غیر منصفانه ای ابر قدرتها در جهت جلوگیری از ادامه ی اجرای برنامه ی هسته ای ایران با مشکلات اقتصادی بسیاری مواجه شد که نه تنها نتوانست ذرهای از اقتدار و سربلندی ایران اسلامی بکاهد. بلکه در نهایت منجر به تولد مفهوم تازه و جامعی با نام اقتصاد مقاومتی در کشور گردید. مفهومی جامع و عمیق که برای اولین بار در سال ۱۳۸۹ توسط رهبر فرزانه ی ایران اسلامی به عنوان نوسداری مشکلات اقتصادی کشور و حل معضلات فرهنگی و اجتماعی ناشی از آن، مطرح گردید. اگرچه شروع این حرکت عظیم همزمان با دوران سخت تحریمها در کشور اتفاق افتاده است، لکن این برنامه یک نگاه آینده نگر استراتژیک است که مختص به شرایط و زمان خاصی نبوده و میتواند به عنوان یک الگوی اقتصادی کارآمد مورد توجه و استفاده ی تمامی حکومتها، به ویژه کشورهای اسلامی قرار گیرد. این مطالعه ی مروری سعی دارد با استناد به آیات قرآن کریم و استفاده از بیانات مقام معظم رهبری الگویی صحیح از مفهوم "اقتصاد مقاومتی" و راهکارهای طراحی و اجرای آن را در جامعه اسلامی کشور عزیزمان ارائه دهد. در این مقاله، مولفه های کلیدی اقتصاد مقاومتی که شامل اقتصاد دانش بنیان، عدالت محور، فساد ستیز، مردمی میباشد و راهکارهای اجرای طرح اقتصاد مقاومتی به تفصیل بیان شده است.

کلمات کلیدی: اقتصاد مقاومتی، نظام اقتصادی، اصلاح الگوی مصرف، اقتصاد دانش بنیان، عدالت اجتماعی.

مقدمه

نظام جمهوری اسلامی یک نظام مردم سالاری اسلامی است که بر پایه ی حکومت جمهوری مبتنی بر مردم و دین مبین اسلام بنا شده است. حکومتی که بر محور نظریه ی ولایت فقیه و برگرفته از تعالیم اسلام و قرآن کریم شکل گرفته است؛ حکومتی مردم بنیاد که اسلام محتوای آن را تعیین میکند و جامعه ی اسلامی یعنی جامعه ی توحیدی، یعنی اعتقاد به این ایدئولوژی که جهان ماهیتی از او و به سوی او دارد و قوانین آن باید برگرفته از تعالیم الهی باشد و این امر تابع شرایط یک عصر یا یک دوره ی زمانی خاص نیست. اسلام دین همه ی اعصار و قرون است و تعالیم آن پاسخگوی تمامی نیازهای مادی و معنوی انسانهاست، چه در بستر فردی و چه در زمینه های اجتماعی.

اسلام کامل در متن حکومت جمهوری مردم سالار به بهترین شکل انسان را هدایت میکند و همه ی نیازهای او را در قالب قوانین جامع خود حتی در جزئی ترین موارد ممکن پیش بینی و پاسخگویی کرده است. امروزه یکی از بزرگترین معضلات جامعه ی جهانی مسئله ی اقتصاد جهانی ست که تمامی حکومتها به نوعی با آن مواجه اند و نظریه پردازان در سراسر دنیا مدلها و الگوهای اقتصادی گوناگونی را که بر مبنای سود و زیان و رفاه مادی جامعه طراحی شده است برای رفع این معضل ارائه کرده اند و این در حالیست که جامعه ی اسلامی که مبتنی بر وحی و متکی به قدرتی فرای قدرتهای مادی و در دسترس بشر است.

میتواند با توکل به قادر مطلق و فهم و درک درست آیات قرآن کریم که برنامه ی کامل و جامع زندگی بشر است و استعانت از رهنمودهای هوشمندانه ی ولایت فقیه که رکن اساسی جمهوری اسلامی است بر این مشکل فائق آید و به سلامت از گذرگاه مشکلات اقتصادی و مسائل اجتماعی و فرهنگی ناشی از آن عبور نماید.

اجرای فرامین ولی فقیه مسلمین که در جامعه ی اسلامی واجب شرعی شمرده میشود نیازمند مطالعه ی دقیق حول تفکرات ایشان و بررسی و فهم علمی دستورات و درک معانی عمیق سخنان ایشان است و تهیه و تدوین مولفه های آن به عنوان رسالتی خطیر بر عهده ی دانشمندان، محققان و اقتصاددانان کشور نهاده شده است.

مفهوم اقتصاد از منظر قرآن کریم و ولایت فقیه

مسئله ی اقتصاد از دیدگاه قرآن ستون جامعه و سبب استحکام آن تلقی شده است. انسان همواره در پی پاسخگویی به نیازهای آسایشی و آرامشی خویش است زیرا سعادت را در برآورده شدن نیازهای روحی و جسمی خویش معنا میکند. خداوند در آیه ۵ سوره نساء میفرماید: "ولا توتوا السفهاء اموالکم التي جعل الله لکم قیاما و ارزقوهم فیها و اکسوهم و قولوا لهم قولا معروفا".

در این آیه خداوند مال انسان را وسیله ی استحکام و قوام زندگی دانسته که باید آن را از گزند و آسیب دیگران حفظ کند. همچنین در آیه ۱۸۰ سوره ی بقره از ثروت به عنوان "خیر" یاد میکند و در آیاتی چون ۸۵ سوره ی اعراف و ۸۴ سوره ی هود سعادت انسان را در خداپرستی، سالم بودن اقتصاد و جلوگیری از فساد میداند و اینها همگی دال بر اهمیت امور اقتصادی در آموزه های الهی قرآن کریم است.

احادیث و روایات اسلامی نیز بر مسئله اقتصاد بسیار تاکید میکند و اهمیت آن را به اندازه جان مومن معرفی مینماید:

پیامبر اکرم فرموده اند: "حرمت مال مسلمان همانند حرمت خون اوست" (نهج الفصاحه ص ۴۴۰).

امام صادق ع فرمودند: "هر کس برای دفاع از مال خود کشته شود، شهید است" (بحار الانوار ص ۲۲۶).

از آیات و روایات اسلامی اینگونه برمی آید که قدرت جامعه اسلامی در گرو داشتن اقتصادی قدرتمند و سالم میباشد و اگر اقتصاد جامعه اسلامی ضعیف شود یا درهم بشکند پایه های جامعه متزلزل شده و اساس آن به خطر می افتد.

مقام معظم رهبری در سخنان خود بارها به این مطلب پرداخته اند و بالاخص طی سالهای اخیر محور توجه مدیران و مسئولین جامعه را به مسئله اقتصاد کشور و حل مشکلات مربوط به آن و تلاش برای ارائه راهکارهای مفید در این زمینه معطوف داشته اند. از نظر ایشان مسئله اقتصاد از لحاظ اولویت و ریشه ای بودن در راس امور امروز جامعه قرار دارد و حل این مسئله باعث ایجاد گشایش در مشکلات دیگر جامعه خواهد شد. ایشان سه عامل اصلی در جهت حفظ اقتدار ملی را اقتصاد قوی و مقاوم، علم پیشرفته ی روز و حفظ روحیه ی انقلابیگری معرفی مینمایند و با معرفی مفهوم تازه ی "اقتصاد مقاومتی" آحاد مردم جامعه را به تفکر درست اقتصادی، اصلاح الگوی تولید و مصرف، و جلوگیری از فساد و اسراف گرایي تا رسیدن به راه حل درست مسئله و مقاوم سازی پایه های اقتصادی کشورمان فرا میخوانند.

ماهیت "اقتصاد مقاومتی" در تقابل با مفهوم "مقاومت اقتصادی"

همانطور که اشاره شد اقتصاد جامعه ی اسلامی اقتصادی است که ریشه در جهان بینی توحیدی دارد و این جهان بینی الگویی را دنبال میکنند که بطور حتم با الگوی نظام سرمایه داری و سوسیالیستی منافات دارد. اقتصاد در مفهوم اندیشه ی اسلامی به معنی ریاضت کشیدن نیست بلکه بی نیازی از غیر، و ثبات و توازن و هماهنگی در امور مالی است. اقتصاد مقاومتی مفهومی است که مقام معظم رهبری در شرایط سخت اقتصادی دنیا به عنوان داروی شفابخش اقتصاد بیمار جهانی مطرح میکند و خود ایشان بسیاری از راهکارها و مولفه های آن را به تفصیل بیان فرموده اند.

پس از گذشتن سالهای سخت مبارزه در عرصه ی شکل گیری انقلاب و پس از آن طی سالهای جنگ تحمیلی هنوز هم جنگ ابر قدرتها علیه جوامع اسلامی به خصوص جمهوری اسلامی ایران ادامه دارد و عرصه ی مبارزه به فضاهای نرم و هوشمند رسیده است و دشمن در صدد وارد کردن ضربه های سنگین فرهنگی و اقتصادی بر پیکره ی نظام جمهوری اسلامی و تضعیف پایه های حکومت مسلمانان و در نهایت حذف موجودیت نظام جمهوری اسلامی است و این مهم برعهده ی عموم مردم است که در جهت حفظ اقتدار ملی و استمرار رشد و شکوفایی اقتصاد و فرهنگ کشور تلاش کنند.

اقتصاد مقاومتی به معنای سخت کردن عرصه ی زندگی بر مردم و تن دادن به ریاضت نیست -همانگونه که در کشورهای بحران زده شاهد آن هستیم -اقتصاد مقاومتی یعنی تشخیص حوزه های فشار و تلاش برای کنترل و بی اثر کردن آنها و تبدیل فشارها به فرصت های مناسب در جهت کاهش وابستگی ها و رشد تولید داخلی و تلاش برای رسیدن به استقلال اقتصادی . اقتصاد مقاومتی بر خلاف مقاومت اقتصادی یک نگاه استراتژیک بلند مدت برای رسیدن به سطح عالی اقتصاد است. آنچه مفهوم مقاومت اقتصادی مطرح میکند رویکردی انفعالی ست برای مبارزه و گذر از مرحله ی تحریمها . براساس این نظریه مقاومت تا زمانی لازم است که از مرحله ی تحریم و تهدید عبور کنیم و پس از آن دیگر نیازی به ادامه ی اجرای آن نیست. این رویکرد یک رویکرد کنشی- واکنشی است که نه تنها اقتصاد ملی را به تدریج ضعیف و آسیب پذیر میکند بلکه هزینه های گزافی را نیز در دوران تحریم و فشار به کشور تحمیل خواهد کرد.

اقتصاد مقاومتی طرحی ویژه و دانش بنیان است که به ما می آموزد چگونه قدم به قدم عمل کنیم تا به اقتصادی مقاوم و سالم دست یابیم. این طرح عظیم به ما نشان میدهد که چگونه زیر ساخت های اساسی کشور را تقویت کنیم و از فعالین اقتصادی داخلی حمایت کنیم تا زمانی که به نظام درست و موثر اقتصادی در کشور دست یابیم.

اقتصاد مقاومتی برای کشور ضروری است، تحریم باشد هم لازم است، تحریم نباشد هم لازم است. آن روزی که تحریمی هم در این کشور وجود نداشته باشد اقتصاد مقاومتی برای این کشور لازم است. اقتصاد مقاومتی یعنی ما بناهای اقتصادی این کشور را طوری تنظیم کنیم و ترتیب بدهیم که تکانه های جهانی در آن اثر نگذارد. یک روز عزا نگیریم که نفت از صد دلار رسید به چهل و پنج دلار... اگر در کشور اقتصاد مقاومتی باشد هیچ یک از این تکانه های بین المللی نمیتواند به زندگی مردم آسیب وارد کند (۹۳/۱۱/۲۹).

اقتصاد مقاومتی یک جنگ است

از دیدگاه مقام معظم رهبری اقتصاد مقاومتی یک وضعیت جنگی است، یعنی تا زمانی که دشمن میکوشد با استفاده از ضربه های اقتصادی پایه های نظام اسلامی را به لرزه درآورد و با تحریمها و تهدیدها سعی در فلج کردن نظام اقتصادی کشور دارد، تنها راه مقابله اقتصاد مقاومتی ست که هم از نظر درونی قوام بخش است و هم از نظر بیرونی در مقابله با فشارهای بیگانه ایستادگی میکند.

از برادران عزیزمان در دولت درخواست کردم که یک قرارگاه اقتصاد مقاومتی تشکیل بدهند، فرماندهی برایش بگذارند، جنگ است دیگر؛ جنگ اقتصادی جنگ است. حالا در آن توپ و تیر و تفنگ نیست اما ابزارهای خطرناکتر از توپ و تفنگ وجود دارد، یک جنگ است، قرارگاه لازم دارد، قرارگاه هم فرمانده لازم دارد (۹۴/۱۲/۲۰).

این بدین معنی است که همانگونه که در جنگ نظامی طرح و نقشه تهیه میکنیم، ارتش فراهم می آوریم، فرمانده تعیین میکنیم، نقاط ضعف و قدرت دشمن را شناسایی میکنیم و بر مبنای آن حرکت میکنیم در این خصوص هم باید چنین باشد. ما به طرح و برنامه ی مدون نیاز داریم، به بررسی نقاط ضعف و قوت اقتصادی خود و بازار جهانی، به تحلیل و بررسی و بکار گیری منابع داخلی و شناخت ظرفیت ها و استفاده به موقع و موثر از آنها. همگی این مسائل مستلزم مطالعه ی دقیق و علمی است و این مهم برآورده نخواهد شد مگر با تلاش مستمر و همبستگی مردم و مسئولین، از مراحل ابتدایی برنامه ریزی تا مرحله اجرای آن.

در طول یک جنگ همه جانبه که دشمن پایه و ریشه ی بنای جمهوری اسلامی را هدف گرفته است اگر تنها به طرح و نقشه بسنده کنیم راه به جایی نخواهیم برد. تمامی این رهنمودها نیاز به اجرای دقیق در صحنه ی واقعی اقتصاد کشور دارد. مسلمانان برنامه ریزی ها و اقدامات گسترده ای در دولت و دستگاههای حکومتی در این خصوص در حال شکل گیری و انجام است، اما تا زمانی که اقدامات عملی و محسوس در کشور صورت نگیرد و این حرکت بزرگ به متن مردم کشیده نشود و فعالیت اقتصادی و تفکر درست اقتصادی به کوچکترین نهادهای مردمی که مهمترین آنها خانواده است آموزش داده نشود همچنان در قدم اول این راه مانده ایم.

باید کارها محسوس بشود. باید اینها دیده بشود. فعالیتهای دولتی - فرض کنید فلان معامله ای در فلان جا صورت میگیرد- باید مشخص بشود که این کجای اقتصاد مقاومتی قرار میگیرد. این را به مسئولین عزیز تذکر دادیم که فلان جا شما دارید فلان چیز را میخرید یا معامله ای میکنید. خیلی خوب، در صحنه ی عرصه ی اقتصاد مقاومتی این معامله در کجای این جدول عظیم قرار میگیرد؟ باید مشخص شود. یعنی معیار همه ی کارهای اقتصادی و فعالیتهای اقتصادی ما بایستی برنامه ی عظیم و همه جانبه ی اقتصاد مقاومتی باشد.

قرآن کریم نیز اقتصاد مقاومتی را یک مبارزه تلقی میکند. در تفسیر آیه ی 28 سوره ی توبه آمده است: شان نزول آیه چنین است که مشرکین از کشورها و شهرهای دور انواع طعام و کالا را به مکه می آوردند. زمانی که آیه ی نجس بودن مشرکین و حرام بودن معامله با آنان نازل شد.

مسلمانان نگران شدند و به پیامبر عرض کردند که اگر اینان به مسجد الحرام نیابند تجارت ما از بین میرود و روزی بر ما تنگ میشود و بازارمان کساد خواهد شد. آنگاه خداوند با نزول این آیه مسلمین را از معامله با دشمنان منع کرده و میفرماید که اگر شما از فقر و تنگدستی میترسید خدا شما را از فضل خود بی نیاز خواهد کرد.

بدین وسیله خداوند وابستگی اقتصادی به غیر را عامل ذلت معرفی میکند و مسلمانان را به قطع این وابستگی تشویق کرده و مژده میدهد که عدم وابستگی به دشمن نه تنها اقتصاد جامعه را تضعیف نخواهد کرد بلکه سبب رشد و رونق اقتصاد جامعه خواهد شد.

این آیه پاسخ روشنی است به کسانی که به اقتصاد تنها یک نگاه برون مرزی دارند و شکوفایی اقتصاد داخلی را تنها در گروتغییر سیاست خارجی کشور و کنار آمدن با سیاست های کشورهای ابرقدرت دنیا و پذیرش دخالتها و تحمیل نظرات آنان در بخشهای گوناگون اداره کشور میدانند و نگران قطع ارتباط با دشمنان اسلام و قرآن و جمهوری اسلامی هستند.

ویژگیهای اقتصاد مقاومتی

- اقتصاد مقاومتی درون زا و برون گراست

یکی از ارکان اساسی اقتصاد مقاومتی استقلال و خود کفایی اقتصادی است. خود کفایی اقتصادی با خود اتکایی شکل میگیرد، در هر جامعه ای چه فقیر باشد و چه غنی منابعی وجود دارد که آنچه را که نیاز ابتدایی بشر است میتواند فراهم کند. اگر افراد جامعه به منابع داخلی خود بسنده کرده و سعی در رفع نیازهای اقتصادی خود کند تا به خود اتکایی برسد- همچنانکه در کشورهای توسعه یافته ی شرق آسیا مانند ژاپن و چین که از کمترین منابع طبیعی برخوردارند شاهد آن هستیم- دیگر هیچ فشار و تحریم و تهدیدی قادر نخواهد بود بر پیکره ی اقتصاد آن خدشه ای وارد کند.

مقام معظم رهبری اقتصاد مقاومتی را فرآیندی درون زا و برون گرا میخواند. ایشان معتقدند اگر اقتصاد ملی از درون نجوشد به جایی نخواهیم رسید. در عین حال تعامل اقتصادی با دنیای خارج را زمانی قابل قبول میدانند که تعاملی هوشمندانه و مبتنی بر درون زایی اقتصاد باشد زیرا در اقتصاد مقاومتی تکیه روی مردم و تولید داخلی است.

"ما از درون باید رشد کنیم و بجوشیم و افزایش پیدا کنیم اما بایستی نگاه به بیرون داشته باشیم. بازارهای جهانی متعلق به ماست. باید بتوانیم با همت و ابتکار خود در این بازارها حضور پیدا کنیم" (93/2/10).

ایشان درون زایی اقتصاد مقاومتی را اتکا به بازوی خویش و استفاده از امکانات درونی کشور میدانند بدین معنی که اقتصاد مقاومتی از دل ظرفیت های کشور و خود مردم میجوشد ولی در عین حال درون گرا نیست. ماهیت اقتصاد مقاومتی به هیچ وجه محدود و محصور به داخل کشور نیست. فرآیند اقتصاد مقاومتی تعاملی مستقیم با اقتصاد جهانی دارد ولی از موضع قدرت با اقتصاد دیگر کشورها مواجه میشود و برخلاف آنچه افراد مغرض سعی دارند جلوه بدهند منزوی و محدود نیست و نخواهد بود.

- اقتصاد مقاومتی عدالت محور است

در هر حرکت و عملی نخست باید موانع پیش رو کنار زده شود و سپس اقدام به عمل نمود. شناخت موانع و آسیب های اقتصاد مقاومتی باید در مراحل اولیه اجرای این طرح قرار گیرد. یکی از مهمترین مسائلی که باید مورد توجه قرار گیرد شناخت و رفع عوامل فساد در دستگاه اقتصاد کشور است. سیستم اقتصادی که از درون بیمار باشد نمی تواند در مقابل بیگانه قد علم کرده و در مقابل تکان های اقتصادی و سیاسی خارجی مقاومت کند زیرا اصول و ارزشهای آن استحکام لازم برای دفاع از حریم اقتصادی و فرهنگی خود را ندارد.

قرآن کریم به رفع موانع اقتصاد سالم در حوزه های پیش از تولید تولید و توزیع و مصرف کالا و حتی پس از مصرف توجه بسیاری نموده است. از جمله میتوان به مخالفت با ربا خواری، احتکار و انحصار طلبی، رانت خواری و تمرکز ثروت و قدرت که مخالف با اصل عدالت در اسلام است اشاره نمود که در آیات ۳۴ سوره ی توبه، ۷ سوره ی حشر و ۲۵ سوره ی حدید به روشنی آمده است.

چنانچه ثروت ملی کشور به طور آزاد در گردش نباشد و به جای آنکه در اختیار همه ی اقشار جامعه قرار گیرد دردست قشر یا جناح خاصی باشد موجب میشود تا مشارکت مردم در اقتصاد جامعه کاهش یافته و فرصتهای اقتصادی در حوزه های کار و تولید منحصر به گروه خاصی شود و عموم مردم به قشر مصرف کننده ی صرف تبدیل شوند و این خلاف اصل عدالت در اسلام است.

"از همه ی شاخصها مهمتر، شاخص کلیدی و مهم عدالت اجتماعی است. یعنی ما رونق اقتصادی کشور را بدون تامین عدالت اجتماعی به» هیچ وجه قبول نداریم و معتقد به آن نیستیم. کشورهایی هستند که شاخصهایشان خیلی خوب است، مطلوب است، رشد اقتصادیشان خیلی بالاست، لکن تبعیض، اختلاف طبقاتی، نبود عدالت در آن کشورها محسوس است. ما این را به هیچ وجه منطبق با خواست اسلام و اهداف جمهوری اسلامی نمیدانیم. باید طبقات محروم از پیشرفت اقتصادی کشور به معنای واقعی کلمه بهره مند شوند" (۹۲/۱۲/۲۰).

بدین ترتیب رویکرد مقاومت اقتصادی توزیع عادلانه ی ثروت را سرلوحه ی کار خود قرار میدهد و بر این اصل بنا نهاده شده است که ثروت ملی باید در میان مردم گردش کند و همه ی اقشار جامعه در عرصه ی کار و تولید ایفای نقش کنند تا گردش سالم این ثروت سبب ایجاد ارزش افزوده و در نهایت ثبات و آرامش اقتصادی گردد.

- اقتصاد مقاومتی مردم بنیاد است

در مفهوم اقتصاد مقاومتی تکیه ی اصلی بر مردم است. مردم یک جامعه یعنی قدرت آن جامعه و جامعه یعنی موج عظیم مردمی که هدفی معین را دنبال میکنند. در جامعه اسلامی کشور ما این مردم هستند که حاکم بر سرنوشت خود و کشورشان میباشند و بارها و بارها در عرصه های مختلف سیاسی اقتصادی و فرهنگی با حضور پر معنا و پر شور خود به جهانیان ثابت کرده اند که سرنوشت خود را دردست خویش دارند.

"اقتصاد مقاومتی مردم بنیاد است. یعنی بر محور دولت نیست و اقتصاد دولتی نیست. اقتصاد مردمی است با اراده ی مردم سرمایه ی مردم و حضور مردم تحقق پیدا میکند اما "دولتی نیست" بدین معنا نیست که دولت در قبال آن مسئولیتی ندارد. چرا دولت مسئولیت برنامه ریزی زمینه سازی ظرفیت سازی هدایت و کمک دارد" (۹۳/۱/۱).

مقاومت زمانی موجودیت می یابد و توان پایداری پیدا میکند که محور آن مردم باشند. مردم باید به عنوان مصرف کننده ی همیشگی و فعال در اقتصاد حضور گسترده ای داشته باشند و خود آنها باید به تولید کننده و توزیع کننده ی فعال تبدیل شوند و این امر از طریق حضور در صحنه اقتصادی و مشارکت مستقیم در توسعه ی اقتصادی کشور میسر می شود.

تشویق عموم مردم برای مشارکت در فعالیتهای اقتصادی هر چند کوچک، حمایت از کارآفرینی و تشکیل تعاونیهای خود گردان، کشت های گلخانه ای، کارگاههای خصوصی و بنگاههای زود بازده نقش موثری در سوق دادن مردم به عرصه ی فعالیت و تولید ثروت توسط خود آنها و ترغیب آنها برای مصرف کالایی که خودشان تولید کرده اند خواهد داشت و وظیفه ی دولت نظارت موثر بر فعالیتهای اقتصادی و جلوگیری از فساد در دستگاه اقتصادی و آماده سازی شرایط مناسب برای کسانی است که کار اقتصادی انجام میدهند.

"تجربه به ما نشان میدهد، بیانات و معارف اسلامی هم تاکید میکند که هر جا مردم می آیند دست خدا هم هست، ید الله مع الجماعه. هر جا مردم هستند عنایت الهی و کمک الهی و پشتیبانی الهی هم هست... ما بایست به مردم تکیه کنیم، بها بدهیم، مردم با امکاناتشان باید بیابند در وسط میدان اقتصادی، فعالان، کارآفرینان، مبتکران، صاحبان مهارت، صاحبان سرمایه، نیروهای متراکم و بی پایانی در این کشور وجود دارد حالا فعالیت های اقتصادی دولت در یک بخشهای ناگزیری قهرا "وجود خواهد داشت لکن باید فعالیت اقتصادی به مردم داده شود" (۹۲/۱۲/۲۰).

- اقتصاد مقاومتی دانش بنیان و پویاست

اقتصاد مقاومتی طرحی جامع است که توسط مقام هوشمند رهبری ارائه شده و برنامه‌ی آن توسط فکر و عقل جمعی دانشمندان و اقتصاددانان کشور عزیزمان تنظیم و تدوین گردیده است. این الگوی جامع با داشتن مولفه‌های منطقی و راهکارهای عملی و قابل اجرای خود تنها راه نجات کشور از بند مشکلات اقتصادی شناخته شده و کارآمدی آن توسط همه‌ی متخصصین این امر چه موافقان و چه مخالفان حکومت جمهوری اسلامی مورد تایید و پذیرش قرار گرفته است چرا که این طرح جامع تنها مختص به کشور ما نیست و میتواند به عنوان الگو و برنامه‌ی اقتصادی همه‌ی کشورهای درحال توسعه و به ویژه کشورهای اسلامی قرار گیرد.

اقتصاد دانش بنیان سبب تولید نیروی متخصص و بهبود بهره‌وری از منابع تولید میگردد. علم و فن آوری عامل درون زا و محرک رشد اقتصادی تولید ثروت ملی و ایجاد اشتغال است. آنگاه که تحول در زمینه‌ی فکرو اندیشه به وجود آید در زمینه‌ی واقعیت عملی و در زمینه‌ی اقتصاد هم قطعا تحول بوجود خواهد آمد.

از نظر مقام عظمای ولایت یکی از اساسی‌ترین پایه‌های اقتصاد مقاومتی عبارتست از اقتصاد دانش بنیان که بر علم روز دنیا متکی است. ایشان عامل از بین بردن تحریمها و فشارها را توجه به علم و پیوند دادن عرصه‌های علم و صنعت و کشاورزی با یکدیگر میدانند و برتشکیل شرکتهای دانش بنیان به عنوان یکی از اساسی‌ترین اقدامات در جهت اجرای اقتصاد مقاومتی تاکید مینمایند و در بیانات خویش از جوانان کشور میخوانند که به فعالیت ذهنها و بازوهای خویش تکیه و اعتماد کنند و خود را از فخر و منت دشمنان خارجی برهانند.

"به نظر من نخبه‌های جوان میتوانند در اقتصاد دانش بنیان که در واقع ستون اصلی اقتصاد مقاومتی است نقش ایفا کنند. چطور نقش ایفا کنند؟ خوب این طراحی لازم دارد... بنشینید طراحی کنید. منتظر نمانید دیگران طراحی کنند. شما نخبه‌های جوان در یکی از اجتماعات خودتان موضوع را همین قرار بدهید: چگونگی نقش آفرینی نخبگان جوان در اقتصاد مقاومتی؟" (۹۴/۷/۲۲).

ایشان در عین حال اقتصاد مقاومتی را یک سیاست راهبردی قابل تغییر و قابل تکمیل و پویا معرفی مینمایند. بدین مفهوم که اقتصاد مقاومتی یک تدبیر بلند مدت برای اقتصاد کشور است و قابلیت انعطاف پذیری در شرایط مختلف استراتژیک را داراست و میتواند خود را با تکانه‌های جهانی منطبق سازد و شکنندگی اقتصاد را در مقابل تحریمها و تهدیدهای دشمنان برطرف سازد. این برنامه با توجه به نیاز زمانه قابل تغییر و تکمیل بوده و جامعیت آن همه‌ی زمانها و شرایط جامعه اسلامی را شامل می‌شود.

- اقتصاد مقاومتی فساد ستیز است

از ارکان اساسی اقتصاد مقاومتی فساد ستیزی آن است. مقام معظم رهبری با بیان اینکه مسائل اقتصادی از دامهای شیطان است، مردم و مسئولین را به دقت و مراقبت دائمی در این امر فرا می‌خوانند.

"فعالیت اقتصادی از جاهای لغزنده است،" "چو گل بسیار شد پیلان بلغزند..." انسان همواره در معرض امتحان است... یعنی انسان بلغم باعورا هم که بشود-کسی که دعایش در درگاه خداوند ردخور ندارد و مستجاب می‌شود-به اینجا هم برسد باز جای لغزش وجود دارد، ممکن است بلغزد، یک خطی است که شما دارید می‌روید بالا در همه‌ی لحظات و آنات و قدمهای این خطی که دارید می‌روید بالا پرتگاه زیر پایتان است، هرچه بالاتر هم بروید پرتگاه سخت تر و سهمگین تر و خطرناکتر خواهد شد" (۹۴/۹/۴).

ایشان شرط اصلی فساد ستیزی را شفاف سازی و سالم سازی فضای رقابتی میدانند. اگر هدف اقتصاد مقاومتی به صحنه آوردن مردم در عرصه‌های اقتصادی است باید صحنه‌ی رقابت سالم و امن باشد و لازمه‌ی فراهم شدن امنیت کوتاه کردن دست قانون شکنان و فرصت طلبان است آنگاه در چنین فضایی هرکسی با تفکر و ابتکار و ثروت خود وارد شود و فعالیتی انجام دهد و ثروتی به دست آورد حکومت اسلامی از او حمایت خواهد کرد.

از دیگر عوامل ایجاد فساد در دستگاه اقتصاد کشور رباخواری، انحصار ثروت ملی و اسراف و تبذیر است. نظام اقتصادی یک جامعه بالاخص نظام بانکی اگر دچار رباخواری شود اقتصاد آن جامعه از درون فرو می‌پاشد زیرا فعالیت‌های اقتصادی واقعی دیگر صورت نمی‌گیرد و روند آن به سمت دلالی و واسطه‌گری می‌رود و اقتصاد آن دچار بحران خواهد شد. همچنین اگر ثروت ملی کشور منحصر به قشر و جناح خاصی شود و یا مثلا بصورت سکه ذخیره سازی و از گردش آزاد خارج گردد دیگر منبع ثروتی برای تولید در اختیار نیروی کار وجود نخواهد داشت. از این روست که قرآن کریم در آیات خود کنز اندوزی و ذخیره سازی مال را که از عوامل رکود اقتصادی است مذموم و مستوجب عذاب میداند: "ای کسانی که ایمان آورده اید بسیاری از

حبرها و راهبان اموال مردم را به ناشایست میخورند و دیگران را از راه خدا باز میدارند و کسانی را که از زر و سیم می اندوزند و در راه خدا انفاق نمیکنند به عذابی دردناک بشارت ده. "سوره توبه آیه ۳۴ اسراف و تبذیر نیز از عوامل ایجاد بحران و فاسد شدن دستگاه اقتصاد کشور است. مصرف بی اندازه ی منابع و کالاها و خدماتی که در اختیار مردم و جامعه است و ریخت و پاشهای بی مورد و بی فایده ای که سبب اتلاف کالا و خدماتی میشود که میبایست در چرخه ی اقتصاد کشور بکارگرفته شود سبب ضربه زدن به بدنه ی اقتصاد کشور میگردد.

خداوند متعال در آیات کریمه ی قرآن انسان را از اسراف نهی کرده و آن را سبب گرفتاری به فقر و تنگدستی معرفی مینماید. "کلو واشربوا و لا تسرفوا: بخورید و بیاشامید اما اسراف و زیاده روی نکنید". سوره ی اعراف آیه ی ۳۱ در آیه ی ۱۵۱ سوره ی شعرا از انسان میخواهد که از شیوه ی زندگی اشرافیان و اسراف گران پیروی ننماید. همچنین در آیه ی ۲۷ سوره ی اسرا اسراف کاران را برادران شیطان و در آیه ی ۴۳ سوره ی غافر اسراف کاران را اهل جهنم میداند.

براین اساس جلوگیری از اسراف و تبذیر به معنای اصلاح الگوی مصرف و صرفه جویی و پرهیز از تجمل گرایی و هزینه های زائد و بی مورد است. اگر هر کس در هر شغل و مقام و منصبی که قرار دارد پیشگیری از اسراف را از اصول زندگی و کار خود قرار دهد این امر در جامعه به یک اخلاق و یک حرکت عظیم همگانی تبدیل خواهد شد.

"ما مسئولین باید این امر را وجهه ی همت خود قرار بدهیم. اسراف در آب اسراف در نان اسراف در مواد غذایی دارو و وسایل زندگی و در وسایل تجمل و آرایش و مانند اینها بخش مهمی از منابع زنده ی کشور را هدر میدهد... مصرف خوب و درست غیر از اسراف کردن و دور ریختن و ریخت و پاش کردن است... ما به هیچ وجه نمی گوییم ریاضت، ما می گوییم ریخت و پاش نباشد، مصرف کردن یک حرف است، بد مصرف کردن یک حرف دیگر است" (۹۴/۱۲/۲۰).

– اقتصاد مقاومتی قوی، هوشمند و نافذالکلمه است

مقام معظم رهبری اقتصاد مقاومتی را حرکتی قوی، هوشمند و نافذالکلمه معرفی می نماید. ایشان خاطرنشان کردند که قوی شدن یک ملت، تنها به داشتن تسلیحات پیشرفته و ارتش جنگی کارآزموده نیست، بلکه ملتی که به سه عنصر اقتصاد قوی، فرهنگ غنی و علم و فن آوری روز مجهز باشد ملت قدرتمندی خواهد بود.

"باید اقتصاد کشور را به شکلی در بیاوریم که از آن طرف دنیا کسی نتواند با یک تصمیم گیری، با یک نشست و برخاست بر روی اقتصاد کشور ما و بر روی معیشت ملت ما اثر بگذارد" (۹۳/۱/۱).

اقتصاد مقاومتی یک بنای قدرتمند است که مانند قلعه ای مستحکم در مقابل عوامل تهدید زا، بلایای طبیعی و تکانه های تخصصی مانند تحریمها و افت و خیز بازار بورس جهانی و بهای نفت و گاز از اقتصاد کشور محافظت میکند. این پایگاه نیازمند ستاد فرماندهی قوی و هوشمند است که براساس یک طرح کلی از پیش تعیین شده حرکت میکند، طرحی هوشمندانه که بر مبنای علم روز اقتصاد جهان ریخته شده است و با تلاش و همفکری صاحب نظران و به بحث و بررسی گذاشتن تمامی جوانب آن در مجمع تشخیص مصلحت و با حضور مسئولین و روسای سه قوه تهیه شده است. این ستاد فرماندهی وظیفه دارد بر مبنای طرح کلی تعیین شده برنامه ریزی کند، آن را به دستگاههای مربوطه ابلاغ کند، اجرای درست و مرحله به مرحله ی برنامه را رصد کند و مشکلات احتمالی آن را یافته و در جهت رفع آن تمهیداتی بیندیشد.

در برنامه ی اقتصاد مقاومتی اصل بر همه ی اقشار مردم است. اگر چه این برنامه طرحی کاملا تخصصی و دانش بنیان است اما نه تنها اقتصاددانان و دانشمندان در آن نقش دارند بلکه همه ی تجربه ها و مهارتها، صاحبان صنعت و کشاورزی و حتی افراد کم سواد دارای مهارتهای ارزشمند تجربی، که تجربیاتشان حاصل یک عمر تلاش در عرصه ی کار و فعالیت اقتصادی است در این مجموعه ی بزرگ دانش محور نقش عمده ای ایفا میکنند.

"هر کس هر تلاشی بلد است انجام بدهد، ما هم موافقیم، بارها هم گفته ایم، از همه ی کسانی که در بخشهای مختلف-خارجی داخلی- ابتکار دارند و حرکت دارند و تحرک دارند ما دفاع میکنیم-دفاع صمیمانه و واقعی، نه دفاع صوری -اما معتقدیم آن چیزی که علاج مشکلات کشور است در درون کشور است، در درون وجود من و شماست" (۹۳/۳/۴).

بر این اساس همه ی مردم از همه ی طبقات و اقشار میتوانند فعالیت اقتصادی انجام بدهند و دولت نیز مجری این برنامه هاست و مسئولین و روسای سه قوه وظیفه ی ایجاد امنیت و پیگیری مستمر کارها و وضع قوانین مورد نیاز در جهت تسهیل روند فعالیت های اقتصادی و ایجاد فضای سالم تجاری و اقتصادی را برعهده دارند... حضرت آیت الله خامنه ای نقش سه قوه در عرصه ی اقتصاد مقاومتی را به طور روشن و واضح مشخص فرموده اند: "نظارت بر عملکرد دولت که مجری این طرح بزرگ و وارد در این میدان است، به عهده ی مجلس است... هیچ جای دیگری هم نمیتواند به جای مجلس در زمینه ی تصویب قوانین، در مسائل مربوط به اقتصاد مقاومتی و امثال آن دخالت کند. مجلس است که بایستی قانون را تشخیص بدهد

تصویب کند یا قانونی را حذف و از دور خارج کند مراقبت فرمایید که وضعیت پس از برداشته شدن تحریمها به واردات بی رویه نینجامد، و به خصوص از وارد کردن هرگونه مواد مصرفی از آمریکا جدا "پرهیز شود" (۹۴/۷/۲۹).

در طول مسیر اجرای برنامه ممکن است لازم باشد که در مواردی اقدامات جدی قضایی صورت بگیرد. تشخیص و شناسایی شرکتها و موسساتی که به نام موسسات دانش بنیان فعالیت میکنند ولی فاقد استانداردهای لازم برای فعالیت خود میباشند، پیگیری دقیق روند انجام کارها، بررسی گزارشات موسسات مختلف-اینکه واقعا چه اتفاقی در روند یک حرکت تجاری می افتد-بررسی صحت محل تخصیص تسهیلات دریافت شده از بانکها و بسیاری از این موارد نیاز به اقدامات جدی و پیگیری قضایی دارد. همچنین حذف عوامل مداخله گر خارجی و عوامل سوء استفاده چی داخلی در جریان اقتصاد، واسطه گری، رانت خواری، اختلاس، قاچاق کالا و مواردی از این دست، وظیفه ی خطیری است بر عهده ی دستگاه محترم قضایی که همی عالی و تلاشی مستمر همراه با قاطعیت و نفوذ کلمه می طلبد.

نتیجه گیری

راهکارها و لازمه های اجرای برنامه ی اقتصاد مقاومتی

مقام معظم رهبری عامل اساسی مشکلات اقتصادی کشور را ضعف مدیریت مسائل اقتصادی در کشور میدانند. ایشان در سخنان خود می فرمایند "مشکلات اقتصادی کشور ممکن است بیست درصد، سی درصد، چهل درصد مربوط باشد به تحریمها، بقیه مربوط به مدیریت ما است. ما باید مدیریت کنیم، بایستی درست عمل کنیم و راه عمل هم اقتصاد مقاومتی است" (۹۴/۱۰/۳۰).

ایشان بارها اشاره کرده اند که برنامه ی اقتصاد مقاومتی نیازمند رویکردی جهادی است زیرا برای انجام کارهای بزرگ که حساسیت و مخالفت بسیاری را نیز در پی دارد، یک همت عالی و جهادی و یک مدیریت علمی و مجاهدانه لازم است. باید حرکتی که انجام میگردد بر مبنای علم و قدرت و برنامه ریزی دقیق باشد و لازمه ی مدیریت جهادی خودباوری، اعتماد بنفس و توکل به عنایات الهی است. یک مدیریت علمی و جهادی یعنی یک نگاه رو به جلو و حرکت در مسیرهای تازه و امتحان نشده، حرکتی شاداب و پویا که هیچ عاملی آن را دچار توقف و رکود نخواهد کرد.

یکی از راهکارهای مهم اجرای طرح اقتصاد مقاومتی شناخت ظرفیت های درونی کشور و استفاده ی موثر از آنهاست. نیروی انسانی در کشور ما به ویژه جمعیت جوان ما که حجم عظیمی از جمعیت کشور را تشکیل میدهند مهم ترین ظرفیت داخلی کشور ما محسوب میشود. تکیه ی اصلی طرح اقتصاد مقاومتی بر این پتانسیل بزرگ و موثر کشور است که اگر درست آموزش داده شده و هدایت شود موجبات تحرکات و تغییراتی اساسی را در عرصه ی اقتصاد کشور فراهم می آورد.

آنچه لازم است بها دادن به نسل جوان کشور و اعتماد به نیروی تفکر و ابتکار آنان و ایجاد پل ارتباطی بین صنعت کشور و قشر جوان دانشجو و دانش آموز، حمایت از اختراعات و ابتکارات آنان و ایجاد زمینه های مشارکت آنها در طرحها و فعالیت های اقتصادی است که سبب نهادینه شدن اقتصاد مقاومتی در عمق جان نسل آینده و حفظ روحیه ی انقلابیگری در نسلهای پس از انقلاب میگردد.

همچنین موقعیت جغرافیایی ویژه ی کشورمان در منطقه، همسایگی و مراودات تجاری با بیش از پانزده کشور همسایه ی دوست، قرار داشتن در قلب خاورمیانه و اتصال به دریای عمان و خلیج همیشگی فارس، ایران را به یکی از مهم ترین مناطق تجاری، گردشگری و ترانزیتی تبدیل کرده است و سبب شده تا کشورمان دارای یکی از پر رونق ترین و قوی ترین بازارهای داخلی و خارجی منطقه باشد. لذا در مسیر اقتصاد مقاومتی توسعه ی پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری با کشورهای منطقه و جهان، به ویژه همسایگان از سیاست های کلی بشمار میرود.

بهره مندی از منابع طبیعی خدادادی مانند نفت و گاز و معادن مختلف، ظرفیت مهم دیگر کشور است که بهره برداری صحیح از آنها از اصول کار طرح اقتصاد مقاومتی است.

"مجموع نفت و گاز ما در دنیا درجه ی یک است، یعنی هیچ کشوری در دنیا به قدر ایران بر روی هم نفت و گاز ندارد. مجموع نفت و گاز ما از همه ی کشورهای دنیا در شرق و غرب عالم بیشتر است" (۹۳/۱/۱).

اگرچه صنعت نفت و گاز کشور در حال حاضر سرمایه ی اصلی اقتصاد کشور است اما رویکرد اقتصاد مقاومتی بر عدم وابستگی اقتصادی به منابع طبیعی تاکید دارد. این طرح در نظر دارد که کشور را به جایی برساند که هرگاه لازم شد، بنا به شرایط سیاسی و اقتصادی، دولت بتواند بدون وا همه از ضرر و زیان اقتصادی، از فروش نفت و گاز به بازارهای جهانی امتناع کند و از موضع قدرت با دشمنان خود مواجه شود؛ لذا تولید داخلی باید جایگزین فروش نفت بعنوان درآمد اصلی کشور بشود. نفتی که

خارج از مرزهای کشور و برطبق سیاستها و تکانه های جهانی قیمت گذاری میشود نمیتواند به عنوان سرمایه ی اصلی و دائمی کشور محسوب گردد.

"یکی از سخت ترین آسیبهای اقتصادی ما همین وابستگی به نفت است. این نعمت بزرگ خدادادی برای کشور ما در طول ده ها سال مایه ی فرو ریختگی اقتصادی و فروریختگی های سیاسی و اجتماعی شد؛ باید ما یک فکر اساسی بکنیم. ما نمیگوییم از نفت استفاده نشود، تکیه ی ما بر استفاده ی حداقلی از فروش نفت خام است" (۹۲/۱۲/۲۰).

مهم ترین اقدام در زمینه ی پیشرفت اقتصادی جایگزین کردن درآمد نفت با فعالیت های اقتصادی دیگر مانند معادن مختلف است؛ فرآورده های این فعالیت ها میتواند زمینه را برای صادرات نیز فراهم کند. در سراسر کشور ما معادن مختلف سنگهای قیمتی و کیمیا و اقسام فلزات اساسی و مورد نیاز صنایع مادر وجود دارد که میتوان به بهترین شکل از آنها بهره برداری کرد و این امر در صورتی بهترین بازده را خواهد داشت که در داخل کشور تبدیل به محصول نهایی شده و به بازار داخلی و خارجی عرضه شود. اگر محصول معادن را بصورت خام وارد بازار جهانی کنیم آنگاه باید محصول نهایی را با چندین برابر قیمت و ارزش افزوده ی آن از بازار خریداری کنیم.

از دیگر ظرفیت های مهم کشور ما بخش کشاورزی آن است. کشاورزی یکی از حیاتی ترین بخشهای هر جامعه است و همه ی دولتها از آن حمایت میکنند. توجه به صنعت کشاورزی کشور و حمایت از آن می تواند آن را به یکی از محورهای صادرات کشور مبدل نماید.

"یک مسئله ی اساسی که این عمدتا مربوط به وزارت کشاورزی است... تمرکز بر روستاست. یعنی واقعا این را یکی از بخشهای اساسی برنامه» ریزی دولت باید قرار داد... ما باید صنایع تبدیلی را به روستا ببریم، به بعضی از شهرها ببریم. من در ارومیه دیدم سیب روی زمین ریخته بود. گفتند اصلا نمی ارزد، پول کارگر خیلی بیشتر از پولی است که از فروش این سیب به دست می آوریم... خوب، آنجا صنایع تبدیلی میخواهد. اگر به صنایع روستایی اهمیت بدهیم، اگر به روستاها اهمیت بدهیم، اگر به این باغدارها اهمیت بدهیم اینها بهترین خدمت به روستاها و به فقرای ما در روستا و در جاهای دیگر است" (۹۴/۶/۴).

علاوه بر این موارد، زیر ساختهای گوناگون کشور مانند جاده ها، پل ها، سد ها، کارخانه ها و همچنین زیر ساختهای اطلاعاتی و سخت افزاری و نرم افزاری که در سالهای اخیر توجه ویژه تری به آن شده است نیز از ظرفیت های مهم کشور به شمار میآیند.

کشور ما به علت میزان متوسط بارندگی سالانه کمتر از ۲۵۰ میلی متر و فصلی بودن و موقتی بودن اکثر رودخانه های آن، از مناطق کم آب دنیا به شمار میرود، از این رو صنعت سد سازی که به لطف خدا و تلاش بی وقفه ی متخصصان به طور کاملا علمی و قدرتمند در کشور ما انجام میگردد یکی از مهمترین ظرفیت ها و دستاوردهای اقتصاد کشور است.

یکی دیگر از راهکارهای اجرای طرح اقتصاد مقاومتی فرهنگ سازی و آموزش مردم در جهت اصلاح الگوی مصرف از طریق اصلاح نظام آموزشی و تبلیغاتی در مدارس و دانشگاههاست. ارتباط نزدیک مراکز آموزشی و صنعتی با یکدیگر، فرزندان ما را در مواجهه ی نزدیک با اقتصاد مملکت قرار داده و سبب ایجاد حس مسئولیت پذیری و مشارکت و تفکر خلاق در خصوص مسائل اقتصادی خود، خانواده و جامعه میشود.

در این جنگ سرد و سنگین اقتصادی که اغلب جامعه جهانی را در خود فروبرده است و صدمات جبران ناپذیری را در پی خواهد داشت ارتش ما نسل آینده ی ماست، نسلی که امروزه مورد تهاجم همه جانبه ی فرهنگی و اقتصادی دشمن قرار گرفته است، این ارتش برای ادامه ی جنگ باید آموزش دیده و تجهیز شود، نسل آینده ما بزرگترین و همیشگی ترین ظرفیت درونی کشور ماست که باید به سلاح تخصص و تفکر و ایمان مسلح بشود.

تفکر درست اقتصادی و اصلاح الگوی مصرف باید از ابتدا به فرزندان ما آموزش داده شود. ترجیح مصرف کالاهای داخلی به کالای خارجی که کاهش صادرات و افزایش کارآفرینی و اشتغال را در پی خواهد داشت باید به عنوان الگوی رفتاری خانواده های ایرانی قرار گیرد. این در حالیست که استقبال از مصرف کالای داخلی مستلزم داشتن حداقل استانداردهای کیفیت است و حصول این امر نیروی متخصص، متعهد، و متفکر می طلبد و همه اینها نیازمند همتی بلند در جهت آموزش افراد از پایین ترین سطح علمی تا عالی ترین سطح آن است.

از دیدگاه رهبر جمهوری اسلامی ایران برآورده شدن همه ی این الزامات و انتظارات سیاستهای اقتصاد مقاومتی مستلزم ورود به میدان عمل است. صرف طراحی و تعیین خط مشی ها و سیاست ها راه به جایی نمی برد و این تنها آغاز راه است:

"این طرح کلی، این نقشه ی راه بزرگ باید تبدیل بشود به برنامه، برنامه های گوناگون؛ اگر این شد آن وقت حماسه ی اقتصادی به معنای واقعی کلمه به وجود خواهد آمد" (۹۲/۱۲/۲۰).

اجرای طرح عظیم اقتصاد مقاومتی نیازمند تشکیل ستاد فرماندهی هوشمند و قدرتمندی است که به برنامه ها و سیاست های تعیین شده در طرح اقتصاد مقاومتی جامه ی عمل بپوشاند. تمامی اقدامات که صورت میگیرد باید در جهت برنامه ی اقتصاد مقاومتی حرکت کند. در این جنگ اقتصادی باید طرح و نقشه مشخص و روشن باشد و جزیی ترین اقدامات باید در راستای روند رو به جلوی برنامه ی اقتصاد کشور انجام گیرد. براین اساس باید برنامه ای کلی تنظیم شود و دستورالعملها و اساسنامه های بخشهای مختلف کشور و دولت بر مبنای آن تدوین و به آنان ابلاغ شود و لزوم اجرای آن پیگیری و دنبال گردد.

این ستاد باید مرکز رصد و پیگیری بسیار قوی داشته باشد که مرحله به مرحله ی اجرای طرح را دنبال کرده، اطلاعات مربوط به آن را تجزیه و تحلیل کرده و جزیی ترین حرکات اقتصادی و شاخص های مربوط به آن را که باید در هر مرحله صورت بگیرد مشخص نموده و در نهایت به مردم ارائه دهد، زیرا در این طرح عظیم تکیه و اصل بر مردم است و این مردم هستند که باید از برکات این حرکت همگانی بهره مند شوند.

"ان شاء الله امیدواریم در همین دولت با پیشرفتی که انجام می گیرد، با کاری که انجام می گیرد، مردم این را احساس کنند و ثمرات این حرکت عمومی و بزرگ را بچشند. از خدای متعال می خواهیم که به همه ی ما کمک کند، همه ی ما را هدایت کند، ضعفهای ما را به ما نشان بدهد، ما را بینای ضعفها و نقصهای خودمان قرار بدهد، آنچه را موجب رضای اوست به ما الهام کند و ما را موفق به انجام آن قرار بدهد" (۹۲/۱۲/۲۰).

منابع و مراجع

۱. قرآن کریم.
۲. بیانات مقام معظم رهبری در بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری ۹۴/۱۲/۲۰.
۳. بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی ۹۴/۱۱/۲۸.
۴. بیانات در دیدار دستاوردکاران برگزاری انتخابات ۹۴/۱۰/۳۰.
۵. بیانات در دیدار فرماندهان گردانهای بسیج ۹۴/۹/۴.
۶. نامه رهبر انقلاب به رئیس جمهور درباره الزامات اجرای برجام ۹۴/۷/۲۹.
۷. بیانات در دیدار شرکتکنندگان در نهمین همایش ملی نخبگان فردا ۹۴/۷/۲۲.
۸. بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۴/۶/۱۸.
۹. بیانات در دیدار رئیسجمهور و اعضای هیأت دولت ۹۴/۶/۴.
۱۰. بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹.
۱۱. بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۳/۴/۱۶.
۱۲. بیانات در دیدار اساتید دانشگاهها ۹۳/۴/۱۱.
۱۳. بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۹۳/۳/۴.
۱۴. بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۳/۱/۱.
۱۵. بیانات در جلسه تبیین سیاستهای اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰.
۱۶. مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۷.
۱۷. ضابط پورکاری، غلامرضا، ۱۳۹۴، تبیین اقتصاد مقاومتی و مولفه های کلیدی آن در گفتمان مقام معظم رهبری، سومین کنفرانس بین المللی اقتصاد در زمان تحریم.
۱۸. تمیمی آمدی- عبدالواحد، غررالحکم و دررالحکم.